

koršne primere, moja želja je samo, naj bi se grešnik spreobrnul, preden ga doseže smrt. Bog mu bodi milostljiv. Na svetu je bilo vselej hudobnih ljudi, ki so bili protivniki veri Jezusovi; molimo k Bogu, da spreobrne današnje protivnike, in ponavljajmo to molitev vsak dan. Da bo nam ta molitev uslišana, vzdihnem k našemu nebeškemu Očetu, naj blagoslovi Vas in Vaše."

Gospodarske stvari.

Važnost mlatilnih strojev.

Med mnogimi stroji, ki se v novejšem času v kmetijstvu rabijo, zaslužijo gotovo mlatilnice veliko pozornost v tej stroki. Kako težko se dandanes zanesljivi in dobri delalci dobivajo, je gotovo vsakemu kmetovalcu znano. Večje zanesljivosti pa gotovo skoro nobeno delo ne zahteva, kakor ravno mlačenje, ki je le od delalca ali mlatiča odvisno, posebno pa ako gospodar sam ne more dela vedno nadzorovati. Kajti skušnje nas učé, da nezanesljivi delalci celó slabo mlatijo, v snopu še mnogo žita puščajo, katere kesneje pri premetavanju slame iz nje izpade, i popolnem v zgubo gre. Kolika zguba je to za gospodarja, posebno za onega, kateri ima mnogo žita, če je vse le na pol omlačeno! Malsikdo si bode mislil, da si namesto slabega delalca dobi lahko boljšega, ali vendar se mnogokrat pripeti, da gospodar odgnavši slabega delalca, potem brez delalca ostane, ako uže ne dalje časa vsaj za nekoliko; kajti dobrega delalca povsod iščejo, i takih uže tako pomanjkuje.

Druga velika zapreka kmetijskega napredka je pa tudi velika plača, kakoršno delalci zahtevajo. Dober delalec hoče biti dobro plačan, slab delalec pa ne zasluži še one plačene, katera se mu da. Vsemu temu se z mlatilnicami lahko pride v okom. Kajti v kratkem času so se ti stroji tako zboljšali, da je mogoče žito prav dobro in po ceni omlatiti. Poleg tega je pa tudi še to velike važnosti, da se delo celo hitro opravlja, kar je gotovo dandanes zaradi pomanjkanja denarjev i časa velike vrednosti. Na Angleškem so uže leta 1843 imeli mlatilnice, katere so gonile parne sile. Kasneje l. 1849 je začel te stroje izdelovati tudi Clayton in Shuttleworth v Pragi.

To se ve, da mlatilnice z parnimi stroji niso za našega posestnika, ker so predrage. Tak stroj velja do 5000 gld in omlati na dan 600—800 vaganov. Vendar ako se mnogo občin združi, se tudi ti stroji kaj dobro izplačajo; tega dokaz nam je posebno na Ogrskem, kjer ima uže veliko občin take stroje. Tudi na Goriškem imamo dve taki parni mlatilnici, in posestnik je prav zadovoljen, ker se mu prav dobro izplačuje. Za naše posestnike mnogo boljše so ročne mlatilnice; te goni človek, in na dan 30—40 vaganov žita omlati. Pod vrsto te mlatilnice je več sistemov; med temi se posebno odlikuje ameriški sistem, ki se izde-

luje na Švicarskem. Mlatilnice tega sistema so majhne, prav nježno in močno izdelane. Tako lahko se gonijo, da tudi bolj slabe ženske delo lahko opravljajo. Kar se mlačenja tiče, spravlja ročna mlatilnica zrno prav dobro in čisto iz klasja, tudi slame ne trga nego le malo zmečka. Ta stroj se rabi z najboljšim vspehom ter ga iz prepričanja vsakemu priporočujemo. Koliko da se na dan omlati, odvisno je se vé da najpopreje od delalnih močij, katere stroj gonijo in katere žito v stroj pokladajo. V obče se računajo pri stroju tri delalne moči; eden goni stroj, drugi žito vanj poklada in tretji odstranjuje slamo in omlačeno žito.

Stroji, kateri imajo mahalna kolesa, nekoliko hitreje delajo; tak stroj velja 132 gld. Mlatilnice brez mahalnih koles veljajo le 116 gld. Ako se pomisli, da tak stroj omlati na dan 30—40 vaganov, ako se obzir jemlje na to, da ne zahteva mnogo delalnih močij, in ako v poštev vzamemo tudi to, da je žito popolnem čisto omlačeno, i da gospodar dobi mnogo več, kakor pa, če ga mlatijo mlatiči, gotovo ti stroji zaslužijo, da jih vsem občinam, večim gospodarjem in združenim malim posestnikom iskreno priporočamo.

„Gosp. list.“

Koliko je stelja vredna v denarjih? Vrednost stelje se ravna po tem, kolikor ima v sebi takih tvarin, katere so rastlinam potrebne, da dobro rastejo in zaželeni sad rodijo. Take tvarine so posebno tri. Učenjaki imenujejo prvo dušec (Stickstoff), drugo fosforovo kislino, tretjo pa kalij. Čem več je tedaj takih tvarin v stelji, tem boljša je, tem več ja vredna. Po najnovejših preiskavah zadržuje slama v sebi, po odstotkih ali procentih % računjeno, 0.5 % dušeca, 0.23 % fosforove kisline, 0.82 % kalija. Bukovo in hrastovo listje ima v sebi 1.0 % dušeca, 0.3 %, fosforove kisline, 0.31 % kalija. V mahu najdemo 1.2 % dušeca, 0.76 % fosforove kisline in 0.48 % kalija. Borovo igličje kaže 1.3 % dušeca, 0.15 % fosforove kisline in 0.12 % kalija. Smrekovo igličje vje zadržuje 1.5 % dušeca, 0.16 % fosforove kisline in 0.21 % kalija. Jeden kilo dušeca v stelji je vreden 60 kr., 1 kilo fosforove kisline 20 kr. in 1 kilo kalija 15 kr. Po tem takem je kubičen meter slame za steljo vreden gledé dušeca 23 kr., gledé fosforove kisline 3 kr. in gledé kalija 8 1/2 kr. skupaj 34 1/2 kr. Kubičen meter listja je vreden gledé dušeca 40 kr., gledé fosforove kisline 4 kr. in gledé kalija 2 1/2 kr. skupaj 46 1/2 kr. Mahu kubičen meter je vreden gledé dušeca 60 kr., gledé fosforove kisline 8 kr., in kalija 8 kr. skupaj 76 kr. Borovega igličja kubičen meter je vreden 91 1/2 kr. gledé dušeca, 2 1/2 kr. gledé fosforove kisline, gledé kalija pa 2 kr. Največ vreden je kubičen meter smrekovega igličja, namreč gledé dušeca 1 fl. 13 kr., gledé fosforove kisline 6 kr. in kalija 2 1/2 kr. skupaj 1 fl. 21 1/2 kr. Ako sedaj 5 kubičnih metrov

računimo na jeden voz ali peljaj stelje, potem dobimo sledeče številke. Voz slame za steljo je vreden 1 fl. 72 kr., voz bukovega ali hrastovega listja 2 fl. 32 kr., voz mahu 3 fl. 80 kr. borovega igličja 4 fl. 80 kr., smrekovega pa 6 fl. 7 kr. Mlado, še zeleno igličje ima veliko več dobro gnojnih tvarin v sebi od že vsušenega in je tedaj taka stelja veliko več vredna!

M. Nekaj vzrejevalcem mladih telet. Pri vzrejevanju mladih živinčeta v obče gre pred vsem na to gledati, da se živinčeta od prve svoje mladosti krepko razvijajo in rastejo. V dosego tega namena služi pred vsem drugim obilna in krepka hrana in zadastno gibanje v primernem, ograjenem okolu, na paši in v hlevih, v katerih zamorejo živinčeta prosto sem ter tje hoditi. Teleta se morajo pa po spolu ločena vzrejevati. Gibanje živce in mišice mladim živinčetom močno krepi in jači. Kakor pa je gibanje mladi živini koristno, v isti meri je kravam mlekaricam mir in počitek v hlevu koristen in bolj mastno mleko naredi. Prosta hoja krav mlekaric po hlevu sem ter tje in tudi pokladanje klaje tako, da krave žró, kedar in kolikor se jim poljubi, se od skušenih živinorejcev ne priporoča.

Wien. Landwirth.-Zeitung.

Sejmovi. 25. jul. v Kozjem, v Lipnici, v Žavcu, v Šetalah, v Svetincih (ptujski okraj), Sl. Bistrici. — 26. jul. v Fraunheimu, pri sv. Križu na Murskem polju, v Teharjih. — 31. jul. v G. Kostrivnici, v Konjicah, v Mahrenbergu, v Zagorju in pri sv. Martinu pri Wurmbergu.

Dopisi.

Iz Monsberga. (Dva pogreba, — cesta). Bilo je 22. junija, ko smo Monšberžani h grobu spremljali rajno gospo Marijo Švaršnikovo, a 16 dni poznej, t. j. 9. julija smo zopet iz tiste hiše nesli mrliča na pokopališče; pokopali smo še le 29 let starega sina ranjke — preblagega Franca Švaršnika. Ljudi je bilo veliko pri pogrebu zbranih in bili so vsi močno genjeni, posebno ko so č. g. župnik nekoliko besed na grobih spregovorili. Res smo imeli uzrokov dovolj, da smo žalovali; ubogi so zgubili dobro mater in očeta, naša farna cerkva pa dva velika dobrotnika, sploh zgubili smo dva dobra človeka. Naj njima za vse storjene dobrote ljubi Bog obilno plača, naj počivata mirno v hladnem grobu do veselega vstajenja na sodni dan! — Kdor želi po taki cesti voziti, po kakoršni se še ni nikdar vozil, ta se naj pripelja v Mostečno blizu Štatenberga. Svetujemo pa mu, naj poprej sledeče pomisli: meter je daljši od vatla in kilo težji od fanta in pri cesti v Mostečnem je treba namesto jednega preči dva ali tri konje in vzeti drog seboj, da si je voznik kos iz blata voz vzdignoti. Tako svetuje jeden, ki je ovo cesto dobro premeril na široko in globoko.

Iz Kamce. (Seidl). Že 70 let so naš g. župnik imeli pravico deliti Otičeve štipendije za 4 pridne učence. To pa Seidlu, kot šolskemu nadzorniku, ni šlo v glavo, posebno sedaj ne, ko je cerkva od šole ločena. V svoji nemško-liberalni togoti je šel pred okrajni šolski svet in temu vso reč pismeno na srce položil. V pismu toži med drugimi neslanostmi tudi o tem, da so Otičeve štipendije nekdanj dobivali gimnazijski dijaki in — strah in groza — celó bogoslovci. Kedar? Tega ne vé ne on, pa tudi g. župnik ne. V pismu zahteva pravico, po kateri bi naj pri razdelitvi štipendij tudi župani Kamške fare in okrajni šolski svetovalci smeli svoje nose vzmes vtikati. Sklep pisma se namreč glasi: „versteht sich von selbst, so wie es wohl auch selbstverständlich ist, dass die Gemeindevorstellungen und Ortsschulrätthe beigezogen werden“. Toda tukaj je bistra glava Seidl zopet zastonj papir mazal. Kajti po testamentu Otičevem in po odločbi c. k. gubernija 22. junija 1847 ima samo župnik pravico štipendije deliti: der betreffende Ortspfarrer mit Einverständniss des Kaplanes . . . Tako, tedaj ima še kaplan tukaj več govoriti, kakor mogočni Seidl! — Ljudje govorijo, da je majhen in reven posestnik Seidlu dal 8 goldinarjev za dačo (bržčas ima ta njegove dačne knjižice). Vkljub temu je na posestnikov dom prišel „štakucijon“. Zato je prestrašeni posestnik pretečeno nedeljo hitel pred „gnadljivega“ gospoda Seidla, ter djal: „bas ist das, ich hob' ihnen s'geld für die steuer geben? — Solo so nam letos že hotli prodati, ker ima Mariborska hranilnica vsako leto 350 fl. obresti dobiti. Predstojniki so Seidlu vsi svoje doneske plačali. Seidl je tedaj gotovo pozabil na 350 fl. in na Mariborsko hranilnico, dokler ga ni dr. D. opomnil, čemur se pri 14 službah, koje Seidl opravlja, ni čuditi. Iz sitnobe se je takrat izkopal, ker še šolo imamo.

Iz savinjske doline. Okrajni šolski svet v Celju tirja od župnijskih uradov, opirajé se na šolsko postavo od 14. maja 1869, naj mu naznanijo obhajanje duhovnih vaj v dotičnih očitnih ljudskih šolah; to pa zato, da se doseže potrebna in zaželjena enakoličnost v oziru na duhovne vaje v vseh ljudskih šolah celega šolskega okraja. Nam se ta tirjatev čudna zdi, ker v vseh rečeh, ki zadevajo krščanski nauk in duhovne vaje, ima po postavi pravico določiti knez. šk. konzistorij, — in je tudi določil, kar je bilo potrebnega, in kar bi šolski okr. svet v Celju moral vedeti. Tudi nam ni prav jasno, kaj hoče okr. š. svet s tem doseči, ko je enakoličnost v vseh verozakonskih zadevah v šolah naše škofije po naučnih pravilih in po knez. šk. ukazih zapovedana in urejena. Zatorej nam sl. c. k. š. svet naj ne zameri, ako očitno sprožimo prašanje: 1. ima li on pravico od župnijskih uradov kaj takega tirjati, kar že otroci vedó in kar ne spada v njegov delokrog? in 2. imajo župnijski uradi dolžnost na take vloge odgovarjati? Nam vsaj se ta tirjatev sumljiva zdi;